

Проект плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року

1. Права людини, Стратегія, державне управління, лідерство у сфері психічного здоров'я

Цілі (завдання)	Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання
Удосконалити планування та координацію у сфері охорони психічного здоров'я	1.1.1. Створити Координаційну раду охорони психічного здоров'я при Кабінеті Міністрів України для реалізації державної політики та міжгалузевої співпраці у сфері охорони психічного здоров'я. 1.1.2. Створити Координаційну раду охорони психічного здоров'я при ДУ "Центр психічного здоров'я та моніторингу наркотиків та алкоголю Міністерства охорони здоров'я України" для взаємодії різних міністерств та відомств, громадських організацій пацієнтів та їх близьких, фахових товариств з метою забезпечення міжвідомчої комунікації щодо розробки та реалізації ініціатив Плану Заходів	МОЗ, МОН, Мінюст, МВС, Мінсоцполітики, УВМА, НАВСУ, НА СБУ, СБУ, НГУ, Міноборони, СЗР, ДПС, ДСНС, ДСВП інші центральні органи виконавчої влади, фахові товариства та громадські організації (за згодою)	2018
Привести законодавство у сфері охорони психічного здоров'я (в тому числі, соціального захисту осіб з психічними та інтелектуальними порушеннями) у відповідність до вимог міжнародних документів з прав людини	1.2.1. Провести аналіз відповідності національного законодавства у сфері охорони психічного здоров'я на відповідність міжнародним документам щодо прав людини 1.2.2. Удосконалити існуюче законодавство, розробити та впровадити перспективне законодавство для дотримання прав людини у сфері охорони психічного здоров'я та соціального захисту осіб з психічними та інтелектуальними порушеннями.	МОЗ, МОН, Мінюст, Мінсоцполітики, інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)	2020
	1.2.3. Розробити та впровадити законодавчі акти щодо підпорядкування психіатричної допомоги ув'язненим, в т.ч. допомоги особам із розладами, що пов'язані з вживанням ПАР,	МОЗ, Мінюст, ВООЗ (за згодою)	2019

	умовам провадження медичної практики, які встановлені МОЗ України.		
Проводити незалежний моніторинг прав людини	1.4.1. Створити Орган з моніторингу прав людини з включенням громадських організацій пацієнтів, їх родичів та фахових товариств для моніторингу дотримання прав людини при наданні послуг в сфері охорони психічного здоров'я. 1.4.2. Розробити та затвердити Порядок використання методики «WHO QualityRights Tool Kit», забезпечити його застосування та інформувати про результати моніторингу громадськість та персонал відповідних закладів охорони здоров'я та соціальної допомоги	МОЗ, Мінсоцполітики, Офіс Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (за згодою), ВООЗ (за згодою), громадські організації (за згодою)	2019
Проводити інформування доступною для розуміння мовою	1.5.1. Розробити та впровадити нормативно-правові акти щодо типів інформаційних матеріалів, які мають бути доступні для читання та розуміння з метою забезпечення доступу до цієї інформації особам з психічними та інтелектуальними порушеннями	Мінінформполітики, МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування (за згодою).	2020
	1.5.2. Розробити та затвердити Порядок забезпечення розумними пристосування осіб з психічними та інтелектуальними порушеннями	Мінсоцполітики, Мінінформполітики, МОЗ, МОН, Мінюст, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування (за згодою).	2020
Забезпечити розв'язання проблем, пов'язаних з вживанням психоактивних речовин у суспільстві за для надійного захисту	1.6.1. Розробити та затвердити Стратегію державної політики щодо наркотиків на період до 2030 року	МОЗ, МВС, СБУ, Держлікслужба, інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)	2019

громадського здоров'я			
Забезпечити фінансування реформування охорони психічного здоров'я	1.7.1. Розробити та подати проект Розпорядження про використання досвіду інших країни для отримання додаткових надходжень на фінансування програм охорони психічного здоров'я, зокрема: відрахування 1% від продажу шкідливого товару з виробництв, що погіршують психічне здоров'я; відрахування 1% вартості штрафів за порушення правил дорожнього руху; зниження податку на 1% для підприємств, що працевлаштовують осіб з порушеннями психіки та інтелекту в стані ремісії та інш.	Мінекономрозвитку, Мінфін, МОЗ, Мінсоцполітики	2019
	1.7.2. Розробити та затвердити гарантований пакет послуг у сфері охорони психічного здоров'я	МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)	2022
Забезпечити особам з психічними та поведінковими розладами інтегрованої та доступної допомоги в сфері охорони психічного здоров'я	1.8.1. Провести аналіз системи охорони психічного здоров'я у закладах різного підпорядкування, в тому числі щодо надання допомоги дітям та підліткам, особам літнього віку, особам з розладами, пов'язаними з участю в бойових діях та особам з розладами, пов'язаними зі вживанням психоактивних речовин.	МОЗ, Мінсоцполітики, МОН, Мінюст, МВС, Мінінформполітики, інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)	2018
	1.8.2. Розробити та затвердити Порядок деінституціоналізації психіатричної допомоги до 2030 року 1.8.3. Розробити та затвердити Стратегію розвитку охорони психічного здоров'я дітей та підлітків до 2030 року що передбачає надання психіатричної допомоги дітям окремо від психіатричної допомоги дорослим	МОЗ, МОН, інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)	2019

	1.8.4. Розробити та затвердити типові положення про Центр психічного здоров'я, Мобільні бригади, Центри спільнотного проживання, (в тому числі житла під наглядом), Центр реабілітації дітей з розладами зі спектру аутизму, Центр реабілітації дітей з розладами харчової поведінки, мультидисциплінарний та колаборативний підходи надання послуг у сфері охорони психічного здоров'я	МОЗ, Мінсоцполітики, МОН, інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)	2019
	1.8.5. Розробити та затвердити Порядок державного фінансування вторинної та третинної медичної допомоги, медичної та психологічної реабілітації у сфері охорони психічного здоров'я, в тому числі особам із розладами, що пов'язані з вживанням ПАР.	МОЗ, Мінсоцполітики, Мінюст, Мінфін, інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)	2019
	1.8.6. Розробити та затвердити Порядок надання соціальних послуг, послуг з соціальної та трудової реабілітації, паліативної допомоги в сфері охорони психічного здоров'я державними, комунальними, недержавними закладами та приватно-практикуючими спеціалістами.	Мінсоцполітики, МОЗ, інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)	2019
Забезпечити електронний документообіг.	1.9.1. Створити та впровадити єдину електронну систему інформаційного забезпечення та адміністрування послуг у сфері охорони психічного здоров'я як складової системи e-health	МОЗ, МОН, Мінюст, МВС, Мінсоцполітики, інші центральні органи виконавчої влади, фахові товариства та громадські організації(за згодою)	2019
	1.9.2. Забезпечити технічний супровід єдиної електронної системи інформаційного забезпечення та адміністрування послуг у сфері охорони психічного здоров'я, зокрема захисту даних, конфіденційності	МОЗ	постійно

	та обмеження відповідно до рівнів доступу.		
--	--	--	--

2. Розвиток персоналу у сфері психічного здоров'я

Цілі (завдання)	Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання
Підготувати та затвердити національну стратегію з розвитку персоналу у сфері психічного здоров'я	2.1.1. Створити групу національних та міжнародних експертів щодо розвитку персоналу у сфері охорони психічного здоров'я і забезпечити технічну підтримку роботи групи. 2.1.2. Провести огляд найкращих міжнародних практик і стратегій розвитку персоналу у сфері охорони психічного здоров'я 2.1.3. Провести кількісну та якісну оцінку кадрового потенціалу сфери охорони психічного здоров'я України 2.1.4. Провести аналіз сильних і слабких сторін вітчизняних програм з розвитку персоналу в сфері охорони психічного здоров'я, з метою визначення прогалин і наявного потенціалу для реалізації завдань Концепції (SWOT) 2.1.5. Розробити та затвердити Національну стратегію розвитку персоналу у сфері охорони психічного здоров'я	МОЗ, МОН, ВООЗ (за згодою) МВС, НГУ, Міноборони, інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)	2018
	2.1.6. Розробити та затвердити Порядок залучення користувачів послуг охорони психічного здоров'я за принципом «Рівний - рівному»	МОЗ, Мінсоцполітики, інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)	2019
Привести нормативно-правову базу, яка стосується питань підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації, акредитації та	2.2.1. Провести аналіз, розробити пропозиції щодо нормативно-правової бази, яка стосується питань підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації, акредитації та ліцензування працівників. 2.2.2. Внести зміни у відповідне законодавство щодо розвитку	МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, МВС, НГУ, СБУ, Міноборони, ДСНС, ДСВП, ВООЗ (за згодою)	2018

<p>ліцензування працівників, які працюють у сфері психічного здоров'я у відповідність до завдань національної стратегії з розвитку персоналу у сфері психічного здоров'я</p>	<p>персоналу у сфері охорони психічного здоров'я, в тому числі, щодо визнання валідності зарубіжних дипломів та сертифікатів за результатами навчання, а також сертифікатів навчання в міжнародних програмах підвищення кваліфікації фахівців.</p>		
<p>Розробити і ввести в дію міжвідомчу систему збору і обробки даних професійних кадрів сфери охорони психічного здоров'я</p>	<p>2.3.1. Створити та забезпечити регулярне оновлення міжвідомчої бази даних щодо працівників охорони психічного здоров'я, їх кваліфікації та освітніх потреб. Розробити положення про таку базу даних.</p>	<p>МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, фахові асоціації (за згодою)</p>	<p>2018 - 2019</p>
<p>Переглянути існуючі кваліфікаційні характеристики, розробити та впровадити професійні стандарти для всіх груп працівників сфери психічного здоров'я, відповідно до сучасних кваліфікаційних вимог до персоналу сфери психічного здоров'я</p>	<p>2.4.1. Провести аналіз існуючих в Україні кваліфікаційних характеристик працівників сфери охорони психічного здоров'я та привести їх до відповідності наявним трудовим функціям і положенням Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року 2.4.2. Розробити та затвердити Положення щодо «фахівців (працівників) охорони психічного здоров'я» та переліку спеціальностей та спеціалізацій сфери охорони психічного здоров'я</p>	<p>МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)</p>	<p>2018</p>
	<p>2.4.3. Розробити та впровадити професійний стандарт для наскрізної часткової трудової кваліфікації «Супервізорська діяльність» для всіх посад та професій сфери охорони здоров'я. 2.4.4. Розробити та впровадити оновлений професійний стандарт для спеціалізації «Психотерапія» в Україні у відповідності до сучасних світових вимог.</p>	<p>МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)</p>	<p>2019</p>

	<p>2.4.5. Розробити та впровадити оновлений професійний стандарт для спеціалізації «Клінічна психологія» в Україні</p> <p>2.4.6. Привести у відповідність назви посади спеціальності «Медична психологія»</p> <p>2.4.7. Переглянути існуючі, розробити та включити нові посади та професії до Національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій», зокрема до групи 2445.2 («Психологи») професій «Клінічний психолог» та «Психолог-психотерапевт»</p>		
	<p>2.4.8. Розробити та впровадити Порядок дотримання професійної етики для всіх посад та професій охорони психічного здоров'я</p>	<p>МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)</p>	<p>2020</p>
<p>Впровадити програми охорони психічного здоров'я для працівників, які працюють у сфері охорони психічного здоров'я</p>	<p>2.5.1. Розробити та затвердити Стратегію покращення умов оплати праці, матеріального та нематеріального заохочення працівників охорони психічного здоров'я</p> <p>2.5.2. Розробити та впровадити Порядок супервізійної підтримки для всіх груп посад і професій, включно для працівників суміжних спеціальностей, які працюють у сфері охорони психічного здоров'я.</p> <p>2.5.3. Розробити та впровадити програми профілактики емоційного вигорання, набуття стресостійкості для працівників сфери груп професійного ризику (психологи, психотерапевти, психіатри, дитячі психіатри, соціальні педагоги, соціальні працівники, наркологи, психофізіологи та ін.)</p>	<p>МОЗ, МОН, Мінсоцполітики інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)</p>	<p>2020</p>
<p>Вдосконалити існуючі, розробити та впровадити нові освітні програми</p>	<p>2.6.1. Провести аналіз існуючих в Україні Стандартів вищої освіти за спеціальностями підготовки 222«Медицина», 228 «Педіатрія», 225 «Медична психологія», 053</p>	<p>МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, НАМН, ВООЗ (за згодою)</p>	<p>2019</p>

за всіма напрямками підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників, які працюють в сфері психічного здоров'я	"Психологія", 231 "Соціальна робота", 223 "Медсестринство", 227 «Ерготерапія» і вузьких спеціалізацій в рамках переліку фахівців охорони психічного здоров'я та привести їх до відповідності оновленим кваліфікаційним вимогам		
	2.6.2. Вдосконалити існуючі, розробити і затвердити нові освітні програми та програми перепідготовки у відповідності до оновлених професійних стандартів	МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, НАМН, ВООЗ (за згодою)	2019-2022
	2.6.3. Перекласти та впровадити сучасні підручники підготовки фахівців охорони психічного здоров'я (в тому числі підготовки дитячих психіатрів, соціальних працівників, ерготерапевтів)	НАМН, НАПН, МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, ВООЗ (за згодою)	2020-2022
Розробити, затвердити та ввести у дію процедуру атестації та переатестації всіх груп працівників, які працюють у сфері охорони психічного здоров'я, відповідно до вимог професійних стандартів та стандартів освіти нового типу	2.7.1. Розробити, затвердити та впровадити Порядок сертифікації, ліцензування, атестації та переатестації працівників сфери охорони психічного здоров'я, який передбачає безпосереднє залучення фахових об'єднань працівників сфери охорони психічного здоров'я	МОЗ, МОН, Мінсоцполітики	2019-2022
	2.7.2. Забезпечити прозорість процесу атестації і переатестації працівників сфери охорони психічного здоров'я з дотриманням принципів доброчесності, професіоналізму та запобіганню корупції	МОЗ, МОН, Мінсоцполітики	постійно
	2.7.3. Створити державний реєстр фахівців сфери охорони психічного здоров'я, зокрема за спеціалізаціями «психотерапія» і «клінічна психологія», а також спеціальністю «медична психологія», у відповідності до оновлених професійних стандартів	МОЗ, МОН	2020

	2.7.4. Забезпечити інформування користувачів послуг про відповідні реєстри акредитованих фахівців згідно міжнародно визнаних процедур акредитації фахівців у психотерапевтичних методах та психосоціальних втручаннях	МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, громадські організації фахівців (за згодою)	постійно
Підвищити кваліфікацію та забезпечити перепідготовку працівників сфери охорони психічного здоров'я згідно оновлених кваліфікаційних вимог	2.8.1. Розробити типові програми підвищення кваліфікації та перепідготовки для працівників сфери охорони психічного здоров'я	МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, МВС, НГУ, СБУ, Міноборони, інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)	2019
	2.8.2. Провести ліцензування та акредитацію програм підвищення кваліфікації та перепідготовки у закладах вищої та післядипломної освіти, а також відповідних громадських організаціях згідно їх відповідності новим освітнім програмам	МОН, МОЗ, Мінсоцполітики, громадські організації (за згодою)	2020
	2.8.3. Провести навчання 20% працівників охорони психічного здоров'я сучасним підходам та втручанням з доведеною ефективністю відповідно до кваліфікаційних вимог за певною професійною діяльністю	МОН, МОЗ, Мінсоцполітики, МВС, НГУ, СБУ, Міноборони	2020
	2.8.3. Провести навчання 40% працівників охорони психічного здоров'я сучасним підходам та втручанням з доведеною ефективністю відповідно до кваліфікаційних вимог за певною професійною діяльністю	МОН, МОЗ, Мінсоцполітики, МВС, НГУ, СБУ, Міноборони, СЗР, ДПС, ДСНС, ДСВП	2022
	2.8.3. Провести навчання 60% працівників охорони психічного здоров'я сучасним підходам та втручанням з доведеною ефективністю відповідно до кваліфікаційних вимог за певною професійною діяльністю	МОН, МОЗ, Мінсоцполітики, МВС, НГУ, СБУ, Міноборони, СЗР, ДПС, ДСНС, ДСВП	2025

Підвищити кваліфікацію працівників, які працюють у суміжних галузях	2.9.1. Розробити освітні програми підвищення кваліфікації стосовно охорони психічного здоров'я для працівників сил безпеки та оборони, зокрема поліцейських, працівників ДСНС, військових	МВС, НГУ, Міноборони, СБУ, СЗР, ДПС, ДСНС, ДСВП, МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, громадські організації (за згодою)	2019 - 2025
	2.9.2. Переглянути типовий навчальний план підготовки фахівців за всіма спеціальностями галузі знань 22 «Охорона здоров'я», зокрема зі спеціальності 222 «Медицина» та збільшити долю підготовки з дисциплін охорони психічного здоров'я відповідно до хартій, декларацій, рекомендацій та директив щодо побудови єдиного освітнього простору в Європі та визнання професійної кваліфікації	МОЗ	2019
	2.9.3. Розробити Програми підготовки та перепідготовки педагогічних працівників відповідно до міжнародних стандартів з урахуванням освітніх потреб дітей з порушеннями психофізичного розвитку, у тому числі з розладами спектру аутизму, дітей з дефіцитом уваги, імпульсивністю, гіперактивністю та розладами поведінки	МОН, НАПН, МОЗ, НАМН, Мінсоцполітики, ВООЗ (за згодою)	2018-2022
Підтримати розвиток організаційного потенціалу закладів вищої освіти за напрямками підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників сфери психічного здоров'я	2.10.1. Залучити національні та міжнародні заклади вищої освіти, професійні об'єднання фахівців до розробки спільних освітніх та наукових програм у сфері психічного здоров'я України в рамках реалізації Національного плану заходів	МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, НАМН, НАПН, ВООЗ (за згодою)	2019
	2.10.2. Сприяти збільшенню кількості місць в програмах міжнародного обміну для викладацького складу профільних спеціальностей за напрямом охорона психічного здоров'я, зокрема Еразмус плюс.	МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, НАМН, НАПН, ВООЗ (за згодою)	щорічно

3. Служби та послуги у сфері психічного здоров'я (лікування та реабілітація, включаючи вразливі групи населення)

Цілі (завдання)	Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання
Забезпечити впровадження Плану заходів на регіональному рівні	<p>3.1.1. Розробити регіональні програми впровадження Центрів психічного здоров'я в спільноті, мобільних бригад, житла під наглядом (будинків та поселень спільнотного проживання осіб з порушеннями психіки та інтелекту), забезпечення збільшення позастаціонарних форм та скорочення стаціонарних форм надання спеціалізованої допомоги у сфері охорони психічного здоров'я</p> <p>3.1.2. Розробити регіональні програми розвитку охорони психічного здоров'я дітей та підлітків</p> <p>3.1.3. Створити при місцевих адміністраціях Координаційні ради охорони психічного здоров'я для взаємодії представників різних міністерств та відомств, громадських організацій пацієнтів, їх родичів та фахових товариств з метою забезпечення скоординованих дій в госпітальних округах</p>	Центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування (за згодою).	2019
Доступність психологічної підтримки, соціальної допомоги та реабілітації у сфері охорони психічного здоров'я на рівні територіальної громади, за місцем проживання,	<p>3.2.1. Спростити умови реєстрації, впровадити пільгові умови оренди приміщень комунальної власності та забезпечити технічну підтримку створення Центрів психічного здоров'я (в тому числі Центрів психічного здоров'я дітей та підлітків) в територіальних громадах.</p> <p>3.2.2. Забезпечити реєстрацію та технічну підтримку щодо електронного документообігу та звітності Центрів реабілітації</p>	Центральні та місцеві органи виконавчої влади, МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, органи місцевого самоврядування (за згодою),	2019 - 2020

<p>навчання, роботи та служби</p>	<p>та ресоціалізації осіб з розладами психіки та поведінки, в тому числі для осіб з розладами, що пов'язані з вживанням психоактивних речовин, моніторинг прав людини та оцінку ефективності надання такої допомоги. 3.2.3. Спростити умови реєстрації та впровадити пільгові умови оренди приміщень комунальної власності для будинків та поселень спільнотного проживання осіб з порушеннями психіки та інтелекту, в тому числі для будинків спільнотного проживання осіб з розладами, що пов'язані з вживанням психоактивних речовин.</p>		
	<p>3.2.4. Розробити та впровадити програми навчання працівників релігійних організацій, центрів зайнятості та соціальних служб навичкам скринінгу, мотивування та скерування осіб із можливими розладами психічного здоров'я.</p>	<p>Мінсоцполітики, Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування (за згодою), релігійні організації (за згодою), МОЗ</p>	<p>2021</p>
	<p>3.2.5 Розробити та впровадити Порядок раннього виявлення розладів психічного здоров'я у дітей та підлітків, та програми раннього втручання в закладах освіти. 3.2.6. Розробити та впровадити програми соціальної інклюзії дітей та підлітків з обмеженням життєдіяльності та розладами психічного здоров'я до громади та загальної системи освіти</p>	<p>МОН, НАПН, Центральні та місцеві органи виконавчої влади, Мінсоцполітики, МОЗ, органи місцевого самоврядування (за згодою),</p>	<p>2019 - 2020</p>
	<p>3.2.7. Розробити та впровадити Порядок психосоціального супроводу дітей та підлітків з психічними та інтелектуальними</p>	<p>Мінсоцполітики, МОН, МОЗ, Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого</p>	<p>2020</p>

	<p>порушеннями на рівні територіальних громад</p> <p>3.2.8. Розробити та впровадити Порядок розвитку сімейних форм опіки, навчання батьків та опікунів щодо проблем психічного здоров'я та способів їх подолання.</p>	самоврядування (за згодою),	
Забезпечити доступність медичної допомоги у сфері охорони психічного здоров'я на первинному рівні надання допомоги	<p>3.3.1. Розробити та затвердити підзаконні нормативно-правові акти для адаптації надання послуг з охорони психічного здоров'я на рівні первинної медичної допомоги</p> <p>3.2.2. Розробити та впровадити навчання фахівців первинної медичної допомоги принципам догляду, методам та процедурам оцінки та надання необхідної допомоги людям з проблемами психічного здоров'я (в тому числі дітям та підліткам, та особам з розладами внаслідок вживання психоактивних речовин)</p>	МОЗ, НАМН, Мінсоцполітики, ВООЗ (за згодою)	2018- 2019
	<p>3.2.3. Забезпечити переклад клінічних настанов та стандартів надання допомоги, що засновані на доказах, на первинному рівні особам з розладами психіки та поведінки (в тому числі дітям та підліткам, та особам з розладами внаслідок вживання психоактивних речовин).</p> <p>3.2.4. Розробити та затвердити типові Положення про кабінет охорони психічного здоров'я дітей в структурі центрів первинної медичної допомоги</p>	МОЗ, ВООЗ (за згодою)	2019

	3.2.5. Розробити та затвердити типовий Маршрут пацієнтів та Порядок взаємодії працівників первинного рівня надання медичної допомоги та соціальних служб щодо ведення випадків осіб з психічними та інтелектуальними порушеннями.	МОЗ , Мінсоцполітики, органи місцевого самоврядування (за згодою).	2019
Покращити доступність допомоги у сфері охорони психічного здоров'я на рівні вторинної та третинної, медичної допомоги	3.3.1. Провести оцінку інфраструктури закладів, які надають послуги із охорони психічного здоров'я, розробити та затвердити Стратегію реорганізації вторинної допомоги в сфері охорони психічного здоров'я відповідно до потреб пацієнтів та цілей громадського здоров'я.	МОЗ , Мінсоцполітики, МВС, СБУ, НГУ, Міноборони, СЗР, ДПС, ДСНС, ДСВП, органи місцевого самоврядування (за згодою).	2018
	3.3.2. Розробити підзаконні нормативно-правові акти для впровадження мультидисциплінарних амбулаторних та мобільних бригад охорони психічного здоров'я у мережі надання вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги	МОЗ , місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування (за згодою).	2020
	3.3.3. Збільшити кількість психіатричних та психосоматичних відділень в загальносоматичних лікарнях (в тому числі впровадити відділення для дітей та підлітків з розладами психіки та поведінки в дитячих лікарнях), збільшити надання амбулаторної психіатричної, психотерапевтичної та соціальної допомоги, та скоротити кількість ліжкомісць в спеціалізованих психіатричних лікарнях на 25 відсотків	Центральні та місцеві органи виконавчої влади , органи місцевого самоврядування (за згодою).	2022
	3.3.4. Збільшити надання амбулаторної психіатричної, психотерапевтичної,	Центральні та місцеві органи виконавчої влади , органи	2025

	наркологічної та соціальної допомоги (в тому числі дітям та підліткам), та скоротити кількість ліжкомісць в спеціалізованих психіатричних лікарнях на ще на 25 відсотків	місцевого самоврядування (за згодою).	
	3.3.5. Розробити Порядок впровадження Центрів реабілітації дітей з розладами зі спектру аутизму, Центрів реабілітації дітей з розладами харчової поведінки та Центрів реабілітації дітей та підлітків з розладами, пов'язаними з вживанням психоактивних речовин на третинному рівні медичної допомоги.	МОЗ, НАМН, Мінсоцполітики	2021
	3.3.6. Розробити Порядок забезпечення психологічної підтримки при наданні паліативної допомоги особам з хронічними/важкими/загрожуючими життю/термінальними розладами. 3.3.7. Розробити Порядок забезпечення психологічної підтримки при наданні перинатальної та постнатальної допомоги та впровадити навчання лікарів-акушерів та медсестер пологових будинків виявленню перинатальних та постнатальних розладів психіки та поведінки та скерування за допомогою. (в тому числі адаптувати та впровадити скринінгові тести для виявлення ранніх ознак перинатальних розладів психіки та поведінки)	МОЗ, НАМН	2021
	3.3.8. Створити Госпіталь для ветеранів військових дій МОЗ України та забезпечити надання комплексних послуг у сфері охорони психічного здоров'я ветеранам, зокрема, лікування важких та коморбідних форм розладів психічного здоров'я (депресії, ПТСР, тривожних	МОЗ	2018

	розладів та залежностей), а також навчання та стажування фахівців мережі охорони психічного здоров'я ветеранів.		
Забезпечити впровадження стандартів надання медичної допомоги та соціальних послуг у сфері охорони психічного здоров'я на основі практик, що засновані на доказах	3.4.1. Провести перегляд існуючих Стандартів надання допомоги у сфері охорони психічного здоров'я та забезпечити переклад та впровадження необхідних галузевих стандартів, що засновані на доказах (в тому числі Стандартів допомоги при розладах психіки та поведінки у дітей та підлітків, а також Стандартів допомоги при розладах, пов'язаних з вживанням психоактивних речовин)	МОЗ, НАМН, Мінсоцполітики, , ВООЗ (за згодою)	2018 - 2020
	3.4.2. Переглянути існуючі інструменти діагностики та оцінки розладів психіки та поведінки та забезпечити переклад, адаптацію та впровадження необхідних (в тому числі, скринінгових) інструментів діагностики та оцінки розладів психіки та поведінки (в тому числі дітей та підлітків, а також осіб з розладами, пов'язаними з вживанням психоактивних речовин)	НАМН, МОЗ, МОН, НАПН, Мінсоцполітики, ВООЗ, (за згодою)	2018 - 2025
	3.4.3. Переглянути існуючі стандарти надання соціальних послуг у сфері охорони психічного здоров'я та розробити необхідні Стандарти соціальних послуг у сфері охорони психічного здоров'я	Мінсоцполітики, МОЗ, НАМН, МОН, НАПН, ВООЗ, (за згодою)	2018 - 2020
	3.4.3. Впровадити доказові методи оцінки ризику вчинення особами суспільно-небезпечних дій	МОЗ, Мінюст, Мінсоцполітики, НАМН, ВООЗ, (за згодою)	2019

	3.4.4. Забезпечити участь фахових об'єднань, громадських організацій пацієнтів та їх родичів у перекладі та впровадженні галузевих стандартів, що засновані на доказах.	МОЗ, НАМН, Мінсоцполітики,	постійно
	3.4.5. Провести аналіз, обговорення та розробити пропозиції щодо впровадження застосування медичних канабіноїдів згідно протоколів надання допомоги, що базуються на доказах, при певних видах захворювань.	МОЗ, МВС,	2019
Впровадити дистанційні форми надання допомоги у сфері охорони психічного здоров'я	3.5.1. Створити систему кризового психологічного консультування (зокрема телефонного та он-лайн консультування), в тому числі, для військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх родин.	МОЗ, МОН, Мінсоцполітики Мінінформполітики	2018 - 2022
	3.5.2. Розробити Стратегію розвитку телемедицини у сфері охорони психічного здоров'я (зокрема пілотування та впровадження успішного досвіду телемедицини в охорону психічного здоров'я).	МОЗ, МОН, Мінсоцполітики	2018 - 2025
	3.5.3. Розробити та впровадити мобільні додатки (включно з застосуванням розумних пристосувань) у сфері охорони психічного здоров'я	МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, Мінінформполітики	2019 - 2022
Покращити якісь надання допомоги дітям та підліткам з розладами психіки та поведінки	3.6.1. Привести надання психіатричної допомоги дітям у відповідність до міжнародних зобов'язань України, зокрема розробити та затвердити «Порядок госпіталізації до психіатричних відділень дітей», «Порядок надання загальномедичної, психіатричної допомоги дітям із розумовою відсталістю», «Порядок надання	МОЗ, МОН, Мінсоцполітики	2018 - 2022

	загальномедичної, психіатричної допомоги дітям позбавленим опіки та піклування»		
	3.6.2. Внести лікарські засоби для дітей та підлітків, ефективність яких ґрунтується на доказах, які в установленому порядку зареєстровані на території України, до Національного переліку основних лікарських засобів	МОЗ	2018
	3.6.3. Розробити та впровадити Порядок виконання індивідуальних програм психолого-педагогічної реабілітації для підтримки дітей з обмеженими можливостями та особливими соціальними та освітніми потребами, дітей з психічними розладами за місцем їх проживання з використанням ресурсів реабілітаційних програм батьківських організацій, закладів освіти, соціальних служб. 3.6.4. Розробити та впровадити Порядок проведення психоосвітньої роботи з родинами та курсів батьківських компетенцій щодо охорони психічного здоров'я	МОН, Мінсоцполітики, МОЗ, громадські організації (за згодою)	2020
Покращити якість надання допомоги особам з розладами психіки та поведінки, які пов'язані з вживанням психоактивних речовин	3.7.1. Забезпечити перехід до деперсоніфікованої системи реєстрації випадків в системі надання допомоги особам з розладами, пов'язаним з вживанням психоактивних речовин 3.7.2. Забезпечити збір деперсоніфікованої інформації та дотримання галузевих стандартів, в тому числі приватними фахівцями та закладами надання допомоги особам з розладами,	МОЗ, НАМН	2018- 2025

	<p>пов'язаними з вживанням психоактивних речовин</p> <p>3.7.3. Забезпечити впровадження мультидисциплінарного підходу та міжгалузевої взаємодії для допомоги особам, що вживають психоактивні речовини</p> <p>3.7.4. Переглянути та привести у відповідність до сучасних потреб наказ щодо встановлення лікарсько-консультативною комісією діагнозу «залежність» лише в умовах стаціонару.</p> <p>3.7.5. Провести аналіз щодо доцільності знаходження бензодіазепінів у списку N 2 таблиці III Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та привести його у відповідність до сучасних потреб</p> <p>3.7.6. Розробити та затвердити План забезпечення фінансування програм підтримувальної терапії агоністами опіоїдів та інших ефективних заходів впливу на епідемію ВІЛ за рахунок державного / місцевих бюджетів та альтернативних фінансових моделей.</p>		
	<p>3.7.5. Розробити та впровадити Програми профілактики та лікування розладів, пов'язаних з вживанням психоактивних речовин в установах Державної кримінально-виконавчої служби України</p>	<p>МОЗ, Мінюст, Мінсоцполітики, ВООЗ, (за згодою)</p>	<p>2020</p>
	<p>3.7.6. Розробити та впровадити Порядок лікування, психосоціальної підтримки та реабілітації осіб, що вживають психоактивні речовини</p>	<p>МОЗ, Мінсоцполітики, ВООЗ (за згодою)</p>	<p>2020</p>

<p>Покращити надання допомоги особам з розладами психіки та поведінки, що перебувають в конфлікті з законом</p>	<p>3.8.1. Вдосконалити програми освіти суддів, співробітників прокуратури, МВС, Нацполіції та інших правоохоронних органів, щодо розладів психіки та поведінки 3.8.2. Забезпечити міжвідомчу координацію надання психіатричної допомоги при застосуванні примусових заходів медичного характеру 3.8.3. Розширити застосування пробаційних програм щодо суб'єктів пробації, звільнених від відбування покарання з випробуванням, на яких судом покладено обов'язок проходження пробаційних програм за для запобігання вчиненню ними повторних кримінальних правопорушень. 3.8.4. Провести аналіз законодавства та підзаконних нормативно-правових актів, розробити та подати на розгляд проекти поправок щодо удосконалення порядку надання психіатричної, психотерапевтичної та реабілітаційної допомоги у примусовому порядку як альтернативи ув'язненню особам з психічними та поведінковими розладами (в тому числі, з розладами, пов'язаними з вживанням психоактивних речовин).</p>	<p>МОЗ, Мінюст, ВООЗ (за згодою)</p>	<p>2018 - 2022</p>
<p>Покращити якість надання послуг для літніх людей із проблемами психічного здоров'я та паліативної допомоги пацієнтам з деменцією</p>	<p>3.9.1. Розробити Стратегію поліпшення якості надання послуг для літніх людей із проблемами психічного здоров'я та паліативної допомоги пацієнтам з деменцією. 3.9.2. Розробити та затвердити Порядок впровадження підтриманого прийняття рішень для осіб з інвалідністю в</p>	<p>Мінсоцполітики, МОЗ, НАМН, ВООЗ, (за згодою)</p>	<p>2019 - 2021</p>

	<p>результаті порушень психіки та інтелекту.</p> <p>3.9.3. Розробити та затвердити Порядок соціального супроводу під час працевлаштування (асистованого працевлаштування як на відкритому ринку праці, так і на робочих місцях із захищеною зайнятістю)</p> <p>3.9.4. Розробити та впровадити Порядок амбулаторної паліативної допомоги пацієнтам з деменцією</p>		
<p>Забезпечити безперервність заходів профілактики, медичної допомоги та реабілітації у сфері охорони психічного здоров'я</p>	<p>3.10.1. Розробити та затвердити Порядок перенаправлення між спільнотними формами надання допомоги у сфері охорони психічного здоров'я та спеціалістами і закладами різних міністерств та відомств</p> <p>3.10.2. Розробити та затвердити Стратегію впровадження та інтеграції електронної медичної документації щодо надання допомоги у сфері охорони психічного здоров'я в інших міністерствах та відомствах, а також інтеграція її з системами адміністрування потреб населення</p>	<p>МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, Міноборони, МВС, СБУ, НГУ, СЗР, ДПС, ДСНС, ДСВП</p>	<p>2019 - 2020</p>
	<p>3.10.3. Розробити та затвердити Порядок ведення випадку та впровадження маршрутів безперервного супроводу пацієнтів закладів охорони психічного здоров'я та користувачів соціальних і реабілітаційних послуг з розладами психіки та поведінки при переміщенні між закладами різних міністерств та відомств</p>	<p>МОЗ, Мінсоцполітики</p>	<p>2020</p>
	<p>3.10.4. Розробити та затвердити Порядок перенаправлення та Маршрут військовослужбовців при демобілізації, які мають розлади психіки та поведінки</p>	<p>МОЗ, Міноборони, МВС, СБУ, НГУ, СЗР, ДПС, ДСНС, МОН, Мінсоцполітики,</p>	<p>2019</p>

	або ризики розвитку таких розладів.		
--	-------------------------------------	--	--

4. Популяризація психічного здоров'я, профілактика психічних розладів та попередження самогубств.

Цілі (завдання)	Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання
Підвищення рівня поінформованості населення про психічне здоров'я та послуги у сфері охорони психічного здоров'я, про дотримання прав людини при наданні допомоги в сфері психічного здоров'я та подолання стигми	4.1.1. Розробити та затвердити Стратегію інформування політиків, урядовців, фахівців, громадськості та людей що живуть із розладами психіки та поведінки про дотримання прав людини при наданні допомоги в сфері охорони психічного здоров'я на основі базових міжнародних документів.	МОЗ, Мінінформполітики, ВООЗ (за згодою), громадські організації (за згодою)	2019
	4.1.2. Підвищити рівень поінформованості населення про психічне здоров'я та послуги у сфері охорони психічного здоров'я шляхом імплементації інформаційних заходів, програм та компаній щодо психічного здоров'я (через задіяння телебачення, радіо, соціальну рекламу, друковані видання, он-лайн ресурси, проведення Днів психічного здоров'я та інших кампаній) із залученням осіб, які мали/мають розлади. 4.1.3. Розробити та впровадити Програми подолання стигматизації осіб з психічними та інтелектуальними порушеннями із залученням осіб, які мали/мають розлади. 4.1.4. Розробити Стратегію комунікації зі та для ЗМІ щодо психічного здоров'я та його розладів, впровадити навчання та забезпечити співпрацю фахівців та засобів	МОЗ, МОН, Мінінформполітики інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування (за згодою)	2020-2025

	<p>масової інформації щодо питань психічного здоров'я</p> <p>4.1.5. Розробити пропозиції та подати на розгляд щодо виділення % часу соціальної реклами на національному телебаченні та радіо для популяризації психічного здоров'я та подолання стигматизації осіб з психічними та інтелектуальними порушеннями.</p> <p>4.1.6. Розробити та впровадити просвітницькі програми щодо ветеранів і їх психічного здоров'я, подолання стигми, у т.ч. у державних установах.</p>		
<p>Заходи щодо попередження домашнього насильства у частині психічного здоров'я</p>	<p>4.2.1. Впровадити просвітницькі програми щодо насильства в сім'ї</p> <p>4.2.2. Впровадити профілактичні та реабілітаційні програми для дорослих та дітей, що були жертвами домашнього насильства.</p> <p>4.2.3. Впровадження в межах пробації програм для осіб що скоїли насильство в сім'ї (програм керування гнівом, зловживання алкоголем тощо).</p>	<p>Мінсоцполітики, Мінюст, МОЗ, МОН, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, об'єднані територіальні громади (за згодою)</p>	<p>2018-2020</p>
<p>Профілактика розладів психічного здоров'я у дітей та підлітків.</p>	<p>4.3.1. Адаптувати та впровадити програми популяризації психічного здоров'я, розвитку соціальної та емоційної компетентності (в т.ч. навичок асертивності), критичного мислення, тренінгів стійкості до різноманітних психологічних впливів та стресостійкості в закладах освіти.</p> <p>4.3.2. Внести зміни в навчальний план предмету «Основи охорони життєдіяльності» щодо</p>	<p>МОН, НАПН, МОЗ, НАМН, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, територіальні громади (за згодою)</p>	<p>2019-2020</p>

	підтримки психічного здоров'я.		
Профілактика розладів психічного здоров'я у дорослих та літніх осіб	<p>4.4.1. Перекласти, адаптувати та забезпечити впровадження протоколів та настанов щодо підтримки психічного здоров'я на робочому місці.</p> <p>4.4.2. Розробити онлайн програми розвитку стресостійкості та керування гнівом для різних верств населення.</p> <p>4.4.3. Забезпечити впровадження програм підтримки психічного здоров'я для груп ризику.</p> <p>4.4.4. Розробити програми заохочення до включення людей з проблемами з психічним здоров'ям до місцевих спільнот.</p> <p>4.4.5. Розробити та впровадити програми підтримки для родин з дітьми з порушеннями функціонування, включно з процедурою повідомлення щодо порушень психічного функціонування дітей лікарем.</p>	МОЗ, МО, МВС, ВООЗ (за згодою), місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, об'єднані територіальні громади (за згодою)	2020-2025
Попередження самогубств серед усіх верств населення	4.5.1. Розробити та подати на розгляд Державну цільову програму попередження самогубств	МОЗ, МОН, МО, Мінсоцполітики, МВС, інші центральні органи виконавчої влади (за згодою)	2018 - 2020
	4.5.2. Розробити та впровадити Порядок моніторингу ознак ризиків суїцидальної поведінки серед груп ризику та навчання їм фахівців первинної ланки, включно із соціальними працівниками, працівниками служби зайнятості тощо.	МОЗ	2019
	4.5.3. Розробити Положення про Національну лінію	МОЗ	2019

	<p>кризового консультування, розробити та затвердити Порядок підготовки “консультантів гарячих ліній” та Порядок міжвідомчої координації при спробах самогубства</p>		
	<p>4.5.4. Розробити Порядок створення та роботи мобільних команд екстреного реагування і суїцидальної поственції, зокрема в психологічних службах закладів освіти</p>	<p>МОЗ, МОН,</p>	<p>2019</p>
	<p>4.5.5. Розробити та затвердити Порядок здійснення психологами закладів освіти моніторингу ознак, тенденцій, ризиків суїцидальної поведінки та проведення корекційно-відновлювальної роботи з учнями щодо підтримки їх психоемоційного здоров'я</p>	<p>МОН</p>	<p>2019</p>
	<p>4.5.6. Розробити та затвердити Порядок психосоціальної підтримки особам, що вчинили спробу суїциду, їхнім родичам та родичам осіб, які скоїли суїцид.</p>	<p>Мінсоцполітики, МОЗ, МОН, МО, МВС, ДСНС, Мінюст, НГУ, Держкомстат УВМА, НАВСУ, НА СБУ, СБУ, СЗР, ДПС, ДСВП</p>	<p>2019</p>
	<p>4.5.7. Розробити та впровадити програми профілактики суїцидів серед військовослужбовців та працівників інших силових структур</p>	<p>МО, МВС, НГУ, ДСНС, Мінюст, УВМА, НАВСУ, НА СБУ, СБУ, СЗР, ДПС, ДСВП МОЗ, МОН, Мінсоцполітики,</p>	<p>2019</p>
	<p>4.5.8. Розробити та впровадити програми профілактики суїцидів серед осіб, які відбувають</p>	<p>Мінюст, МОЗ</p>	<p>2019</p>

	покарання у виді позбавлення волі		
	4.5.9. Забезпечити моніторинг суїцидів та суїцидальних спроб, а також розширення параметрів моніторингу суїцидів, зокрема включення методу скоєння самоушкодження (моніторингу невдалих спроб самогубства)	МВС, МО, НГУ, Держкомстат, МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, Нацгвардія, ДСНС, Мінюст, УВМА, НАВСУ, НА СБУ, СБУ, СЗР, ДПС, ДСВП	2019
Попередження розвитку негативних наслідків для здоров'я від психоактивних речовин	4.6.1. Сприяти розвитку програм зменшення шкоди від вживання психоактивних речовин 4.6.2. Розширити доступ особам з розладами, що пов'язані з вживанням психоактивних речовин до заснованих на доказах низькопорогових профілактичних послуг на базі первинної ланки медичної допомоги та громадських організацій	МОН, МОЗ, Мінюст, громадські організації у сфері профілактики ВІЛ-інфікування та наркозалежності (за згодою)	Постійно

5. Стратегічна інформація у сфері психічного здоров'я (Моніторинг та оцінка)

Цілі (завдання)	Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання
Забезпечити вдосконалення системи моніторингу надання послуг у сфері охорони психічного здоров'я	5.1.1. Розробити та впровадити єдину електронну систему інформаційного забезпечення та адміністрування послуг у сфері охорони психічного здоров'я як складової системи e-health 5.1.2. Розробити моніторингові індикатори (у т.ч. індикаторів якості надання допомоги та дотримання прав людини), згідно міжнародних та національних протоколів, рекомендацій ВООЗ та	МОЗ, Мінсоцполітики, МОН, Держстат, НАМН, Омбудсмен (за згодою)	2018

	інших базових документів, зазначених в Концепції 5.1.3. Провести перегляд існуючих моніторингових (облікових та звітних) форм та привести їх у відповідність до розроблених індикаторів		
	5.1.4. Створити реєстри з подальшим електронним картуванням надавачів всіх типів послуг охорони психічного здоров'я та забезпечити відкритий доступ потенційних користувачів послуг до реєстру та інтерактивних мап	МОЗ, Мінсоцполітики, МОН, Держстат, НАМН	2019
	5.1.5. Розробити Порядок контролю якості даних у системі Моніторингу і оцінки охорони психічного здоров'я	МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, Держстат, НАМН	2020
Забезпечити регулярне проведення оцінки потреб та оцінки результатів виконання програм у сфері охорони психічного здоров'я	5.2.1. Розробити та затвердити Порядок міжвідомчої та міжнародної координації проведення досліджень щодо охорони психічного здоров'я в Україні та планування проведення оцінок та досліджень 5.2.2. Провести дослідження, які визначають напрямки реформування, структуру та кадрове забезпечення охорони психічного здоров'я 5.2.3. Розробити та затвердити Порядок залучення недержавних організацій пацієнтів, сімей, фахівців, правозахисників до проведення регулярної оцінки потреб та оцінки результатів надання допомоги в сфері охорони психічного здоров'я	МОН, МОЗ, Мінсоцполітики, НАМН, НАПН ГО пацієнтів, сімей, фахівців, правозахисників (за згодою)	2018

	<p>5.2.4. Проводити епідеміологічні, клінічні та інші дослідження щодо психічного здоров'я згідно затвердженого плану</p> <p>5.2.5. Впровадити систему прогнозування та визначення потреби в послугах з психосоціальної підтримки, лікування, реабілітації та профілактики в сфері охорони психічного здоров'я</p>	<p>МОН, МОЗ, Мінсоцполітики, НАМН (за згодою), НАПН ГО пацієнтів, сімей, фахівців, правозахисників (за згодою)</p>	<p>постійно</p>
<p>Забезпечити доступність та використання стратегічної інформації</p>	<p>5.3.1. Створити єдину (міждисциплінарну) базу наукової інформації (результатів досліджень, статистичних даних, аналітичних звітів) що пов'язана з охороною психічного здоров'я</p>	<p>МОЗ, МОН, Мінсоцполітики, НАМН, НАПН</p>	<p>2019</p>
	<p>5.3.2. Розробити програму навчання організаторів та управлінців в сфері охорони психічного здоров'я навичкам інтерпретації та використання даних</p>	<p>МОЗ, МОН, НАМН (за згодою)</p>	<p>2020</p>
	<p>5.3.3. Забезпечити підтримку взаємодії з науковою міжнародною спільнотою, обміну досвідом щодо досліджень у сфері психічного здоров'я</p>	<p>МОН, МОЗ, Мінсоцполітики, НАМН (за згодою), НАПН ГО пацієнтів, сімей, фахівців, правозахисників (за згодою)</p>	<p>постійно</p>